

FIȘA DISCIPLINEI
ANUL UNIVERSITAR 2024-2025

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică

2. Date despre disciplină

2.1.Denumirea disciplinei	Istoria Bisericească Universală (IV)			2.2. Cod disciplină	OLR4452		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. Lect. univ. dr. Bogdan Ivanov						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. Lect. univ. dr. Bogdan Ivanov						
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități: vizite în arhive, în biblioteci și pe teren					1
3.7 Total ore studiu individual	33				
3.8 Total ore pe semestru	75				
3.9 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea istoriei bisericești din perioada modernă și contemporană • Cunoașterea istoriei bisericești din epoca medievală
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de interpretare a izvoarelor. • Cunoașterea problemelor fundamentale ale Istoriei bisericești

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Prezența minim 70%, cu materialele didactice specifice indicate de profesor. • Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului, a seminariilor și a examenului.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Pentru predarea cu întârziere a portofoliului de seminar, acesta va fi depunctat cu 0.5 pct./zi de întârziere. • Nepredarea la termen a portofoliului de seminar atrage neprimirea la examen. • Plagiarea lucrării de seminar atrage după sine respingerea lucrării și

nepromovarea examenului.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea situării în timp și spațiu a evenimentelor și personalităților istorice. • Să demonstreze capacitatea de a integra în discursul propriu cunoștințele istorice dobândite. • Să stăpânească metodologia interpretării documentelor istorice. • Să aibă posibilitatea de dialog și înțelegere a fenomenului istoric.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să aibă posibilitatea de a folosi cunoștințele istorice în domeniul activității viitoare. • Să aibă capacitatea de relaționare și de conexare a cunoștințelor de istorie bisericească pentru realizarea dialogului ecumenic și interreligios. • Să poată identifica resorturile istorice, filosofice și sociale care au dus la nașterea secularismului • capacitatea de a aborda problemele istorice cu rigoare academică • capacitatea de a gestiona și respecta termenele ferme • Posedarea încrederii în luarea deciziilor bazate pe înțelegerea și autonomia personală / intelectuală • capacitatea de a lucra eficient cu ceilalți, valorificând diversitatea gândirii, experienței și a abilităților dobândite

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Să-l introducă pe student în domeniul istoriei bisericești și al fenomenului istoric în general.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să-l facă pe student să cunoască problemele fundamentale ale istoriei bisericești. • Să înțeleagă și să conștientizeze consecințele evenimentelor istorice pentru lumea contemporană. • Să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<i>Reforma și reformatorii: Luther, Zwingli, Calvin ș.a.</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Reforma în Anglia</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Reforma catolică și Contrareforma</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Biserica Ortodoxă și Protestanții</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Biserica Ortodoxa sub stapanirea Otomana</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Relațiile Bisericii Ortodoxe cu calvinismul. Patriarhul Kiril Lucaris</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Biserica Ortodoxă Rusă în secolele XV-</i>	prelegere, dezbateri	1 prelegere

XVIII	sau discuție colectivă	
<i>Curentele în lumea catolică și protestantă</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Creștinismul global. Misiunea catolice, protestante și ortodoxe în Epoca modernă</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Biserica și Revoluția franceză</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Teologia, cultul și viața ortodoxă. Monahismul răsăritean.</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Teologia ortodoxă în secolele XVI-XVIII</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Trezirea popoarelor ortodoxe din Balcani. Vechile patriarhate răsăritene</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Biserica în era conciliilor</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere

Bibliografie

I. Bibliografia obligatorie:

- Pr. Prof. Dr. Viorel Ioniță (coord.), *Istoria Bisericească Universală II. Situația generală a Bisericii Ortodoxe din secolul al XI-lea până astăzi*, Editura Basilica, București, 2021.
- Pr. prof. Ioan Rămureanu, Pr. Prof. Milan Şesan, Pr. Prof. Teodor Bodogae, *Istoria bisericească universală*, vol. II, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), București, 1993 (pentru anumite subiecte)
- Pr. Prof. Nicolae Chifăr, *Istoria creștinismului*, vol. II, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2008;
- Pr. Prof. Ioan-Vasile Leb, *Istoria creștinismului în epoca modernă și contemporană*. Curs dactilografiat, Cluj-Napoca, 2012;
- Pr. Prof. Viorel Ioniță (coord.), *Teologia ortodoxă în secolul al XX-lea și la începutul secolului al XXI-lea*. Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.
- Christine Chaillot (ed.), *O scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe din Europa Occidentală în secolul XX*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017.
- Eadeam (ed.), *Biserica ortodoxă din Europa de Est în secolul XX*, Editura Humanitas, București, 2011.

II. Bibliografie opțională:

- Pr. Eugen Drăgoi. *Istoria Bisericească Universală*, Editura „Historica”, București, 2001;
- Dietmar W. Winkler-Klaus Augustin, *Bisericele din Răsărit. O scurtă prezentare*. Trad. de Ileana Sgarbură, Editura Arhiepiscopiei romano-catolice de București, București, 2003
- August Franzen-Remigius Bäumer, *Istoria papilor*. Trad. de Pr. Romulus Pop, Editura Arhiepiscopiei romano-catolice de București, București, 1996;
- Adrian Ignat, *Cele trei Rome. Evoluția istorico-politică și cultural-bisericească a unui concept*, Editura Universitară, București, 2012;
- *Martin Luther, Scrieri I*. Trad. de Petru Foma, Editura Logos, Cluj-Napoca, 2003;
- Ioan-Vasile Leb, *Ortodoxie și Vechi-Catolicism sau Ecumenism înainte de Mișcarea Ecumenică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1996;
- Ioan-Vasile Leb, *Teologie și Istorie. Studii de Patristică și Istorie Bisericească*, Editura Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1999;
- Pr. Prof. Ioan Bria, *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1995.
- Ioan-Vasile Leb & Gabriel-Viorel Gârdan, *Chipuri și scene din istoria creștinismului american. Perioada colonială (1407-1776)*, Presa Universitară Clujeană, 2008;
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Episcopia Ortodoxă Română din America, parte a Ortodoxiei americane*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007
- Manuel Geiss, *Istoria lumii. Din preistorie până astăzi*, Ed. A 3-a revizuită. Trad. de Dragoș Dinulescu și Matei Iagher, Ed. ALL Educațional, București, 2012.
- Bogdan Murgescu (coord.), *Istoria lumii în texte. De la începuturi până în zilele noastre*, București, Editura Teora, 1999.
- Rădvan, Laurențiu – Platon, Alexandru - Florin (editori), *De la Cetatea lui Dumnezeu la Edictul din*

Nantes. *Izvoare de istorie medievală (secolele V-XVI)*, Iași, Editura Polirom, 2005.

- Camil Mureșanu (coord.), *Culegere de texte pentru istoria universală. Epoca modernă*, vol. I și II, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973-1975
- Eugeniu Certan (coord.), Valeria Cozma, Stelian Culea, *Istoria universală modernă (1640-1850). Crestomație*, Chișinău, Prut Internațional, 2000,
- Eric J. Hobsbawm, *Era Revoluției. 1789-1848*, Chisinau–Buc., Cartier–Codex 2000, 2002
- idem, *Era Capitalului. 1848-1875*, Chisinau–Buc., Cartier–Codex 2000, 2002
- idem, *Era Imperiului. 1875-1914*, Chisinau–Buc., Cartier–Codex 2000, 2002
- idem, *Secolul extremelor*, București, Ed. Lider, 1998.
- Charles Tilly, *Revoluțiile europene (1492-1992)*, Iași, Polirom, 2002
- Pierre Milza, Serge Berstein (sub red.), *Istoria secolului XX*, Iași, Institutul European, 1998.
- Hermann Kinder, Werner Hilgemann, *Atlas de istorie mondială. De la Revoluția Franceză până în prezent*, vol. I-II, București, Enciclopedia Rao, 2001
- René Rémond, *Religie și societate în Europa. Secularizarea în secolele al XIX-lea și al XX-lea, 1789-2000*, trad. de Giuliano Sfichi, Editura Polirom, Iași, 2003.
- Woods jr., Thomas E., *Cum a construit Biserica catolică civilizația occidentală*, traducere de Geta Lazăr, Editura Arhiepiscopiei Romano-catolice de București, 2007
- Charles Taylor, *A Secular Age*, Belknap Press of Harvard University Press, New-York, 2007.
- McCleary, Rachel M.; Barro, Robert J., *Avuția religiilor Economia politică a credinței și apartenenței religioase*, traducere de Teodora Nichita și Victoria Deliu, Editura Humanitas, București, 2022.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
<i>Criza lumii medievale târzii: războiul, ciurma, Schisma din Apus, ultimele încercări de unire, Căderea Constantinopolului.</i>	dezbateri sau discuții colective	2 seminarii
<i>Semnificația religioasă a Umanismului</i>	dezbateri sau discuții colective	1 seminar
<i>Zorii Reformei în Germania: tezele lui Martin Luther, Terminologie, definiție și doctrină, răspândirea Reformei.</i>	dezbateri sau discuții colective	2 seminarii
<i>Semnificația Reformei. O Interpretare Teologică A Protestantismului În Viziunea Părintelui John Meyendorff</i>	dezbateri sau discuții colective	1 seminar
<i>Etica protestantă și spiritul capitalismului. O lectură a tezei lui Max Weber</i>	dezbateri sau discuții colective	1 seminar
<i>Epoca frământărilor: Europa confesională, spiritul Reformei catolice, Barocul. Transmiterea ideologiei prin artă</i>	dezbateri sau discuții colective	1 seminar
<i>Secularizarea. Definiția fenomenului. De la teologie la sociologie. Studiul de caz: Franța</i>	dezbateri sau discuții colective	1 seminar
<i>Revoluția franceză și noua religiozitate a Europei: de la anticlericalism la anticreștinism, nașterea secularismului modern; paralela iacobini - bolșevici, corespondențele între Revoluția Franceză și Revoluția Bolșevică.</i>	dezbateri sau discuții colective	2 seminarii
<i>Avântul Catolicismului spre Răsărit în secolul al XIX-lea. Enciclica patriarhilor ortodocși</i>	dezbateri sau discuții colective	1 seminar

Creștinismul și ideologiile: Comunismul, Liberalismul, Nazismul, Provocarea democrației. Lumea catolică și lumea ortodoxă.	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
---	----------------------------------	-------------

Bibliografie pentru seminar

- Johan Huizinga, *Amurgul evului mediu*, Editura Humanitas, București, 2002
- Donald M. Nicol, *Împăratul fără de moarte. Viata și legenda lui Constantin Paleologul, ultimul împărat al romanilor*, Editura Polirom, Iași 2003
- Keith RANDELL, *Luther și Reforma în Germania (1517-1555)*, traducere de Horia Niculescu, Editura All, București, 1994
- Martin LUTHER, *Scrieri*, vol. I, traducere, biografie și note de Petru Forna, introduceri și tabel cronologic de Daniel Zikeli, Editura Logos, Cluj-Napoca, 2003
- Serge Berstein și Pierre Milza, *Istoria Europei*, vol. 3, Institutul European, Iași, 1997
- Alain Besançon; *Imaginea interzisă*, Humanitas, 1996
- Francois Furet, *Reflecții asupra Revoluției Franceze*, Buc., Humanitas, 1992
- B. Baczko, *Ieșirea din Teroare: Thermidor și Revoluția*, București, Humanitas, 1993
- Renaud Escande (ed.), *Cartea neagră a Revoluției Franceze*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2010.
- Pantelis Kalaitzidis, *Ortodoxie și Modernitate. O introducere*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010
- Alain Besançon, *Dilemele mântuirii*, Editura Humanitas, București, 2008
- Christos Yannaras, *Adevărul și unitatea Bisericii*, Editura Sofia, București, 2009.
- René Rémond, *Religie și societate în Europa. Secularizarea în secolele al XIX-lea și al XX-lea, 1789-2000*, trad. de Giuliano Sfichi, Editura Polirom, Iași, 2003.
- Charles Taylor, *A Secular Age*, Belknap Press of Harvard University Press, New-York, 2007.
- McCleary, Rachel M.; Barro, Robert J., *Avuția religiilor Economia politică a credinței și apartenenței religioase*, traducere de Teodora Nichita și Victoria Deliu, Editura Humanitas, București, 2022.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- **Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. De asemenea, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.**

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea evenimentelor, problemelor și a personalităților din istoria Bisericii • Demonstrarea competențelor reale de înțelegere a semnificației evenimentelor istorice. • Identificarea principalelor etape din istoria Bisericii creștine în epoca studiată. 	Examen condiționat de: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Încărcarea prezentării uneia dintre Bisericile ortodoxe . 	75%
10.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar. 	Prezentarea unui portofoliu care va conține prezentarea istoriei uneia dintre	25%

	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu temele teologice și istorice discutate. 	<p>Bisericile Ortodoxe din Europa de Răsărit sau de Apus în secolul XX</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice. 	<p>Portofoliul se încarcă online până la data ultimului seminar. Ce depășește acest termen nu mai este luat în considerare</p>	
<p>10.6 Standard minim de performanță</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea situării în timp și spațiu a evenimentelor și problemelor de istorie a Bisericii. 			

Data completării
7 Mai 2024

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

